

Quadern de cultura



«Teledium» i Joglars, a València, per fi

Els veïns de València n'han sentit i llegit tantes coses, amb registres i valoracions tan diferents, que la curiositat per l'estrena —i finalment!— ultrapassa l'estricta expectació teatral. *Teledium*, l'últim treball de Joglars, inicia, dimecres, dia 9, les representacions a la ciutat, després d'haver recorregut la península, d'haver fet un salt als EUA i haver alçat una important polseguera d'indignació entre la intolerància religiosa més irreductible.

L'estiu passat a les comarques del sud del País Valencià, i a la darreria de

novembre, a Alzira i Castelló, es va presentar l'obra de forma puntual. Només al començament d'enguany el grup ha disposat d'un forat en el calendari d'actuacions per a poder estar unes setmanes en l'escenari del Teatre València.

Més de dues dècades d'itinerari artístic, amb una renovació total dels components, fan de Joglars una institució del teatre català. Una institució heterodoxa i vocacionalment revulsiva, marcada per un currículum d'escàndols, batalles i provocacions, i emparada sota l'ombra singular d'Albert Boadella. Perquè, tot s'ha de dir, resulta ja impos-

sible destriar el grup del director i de les genialitats que l'acompanyen.

Sorgits de les profunditats de la dècada dels seixanta, inicialment orientats pel mestratge clàssic del mim Marcel Marceau, Els Joglars han tingut una trajectòria sempre en ascens, amb una àmplia convocatòria popular. Si en 1978, empresonats o exiliats —dissolta, inclús, la seua formació d'aquell temps—, convocaven desenes de milers de persones a les manifestacions de solidaritat contra el consell de guerra que els fou obert, avui aconsegueixen xifres que superen els 40.000 espectadors no-

més en les 62 primeres representacions de *Teledium* a Barcelona. Allò i això constitueixen dues fites de la seua convocatòria. Les protestes eclesials que els acompanyen ara, la repressió militar de *La Torna* fa cinc anys i el moviment de solidaritat que generà, dibuixen la seua capacitat d'impacte extra-teatral o, potser, de teatralització convulsa de la realitat i les seues misèries.

Teledium és el darrer pas en un camí marcat per aquest signe, pel desmuntatge frontal d'aspectes de la societat molt codificats i representatius. En *La Torna*, amb la sinistra ferocitat que el franquisme re-

Quadern de cultura

cent encomanava, va tocar a la institució militar. En *M-7 Catalònia* i *Laetius*, via la ciència ficció, els objectius eren la cultura nacional i la comunicació entre les persones. L'esport i el totalitarisme, mitjançant el míting propagandístic, conjugaven una paràbola amenaçadora en *Olympia Man Moviment*. La religió, finalment, és la víctima propiciatòria, dinamitant el ritual que li és imprescindible, de *Teledeum*.

Opina Xavier Fàbregas que aquests espectacles creats per Boadella utilitzen formes de comunicació pre-teatrals. Aprofitant aspectes de la tecnologia de la comunicació contemporània, efectivament, Els Joglars estableixen un joc de ficcions que esquartera



La insòlita missa en escena de «Teledeum»

/ Gol i Toni Padrós

l'objecte d'atenció i aconsegueix un ressò tragicòmic fora dels escenaris. L'assaig per a la retransmissió televisiva d'una cerimònia religiosa, oficiada

per representants de cinc confessions cristianes, serveix per a convertir el ritual en comèdia i fer evident la mentida, la individualitat, la petita i gran

ambició de poder, la competitivitat, tot allò que pot empenyar els qui no volen que se'ls recorde que —gràcies a Déu!— tot és teatre.

La renaixença, a examen

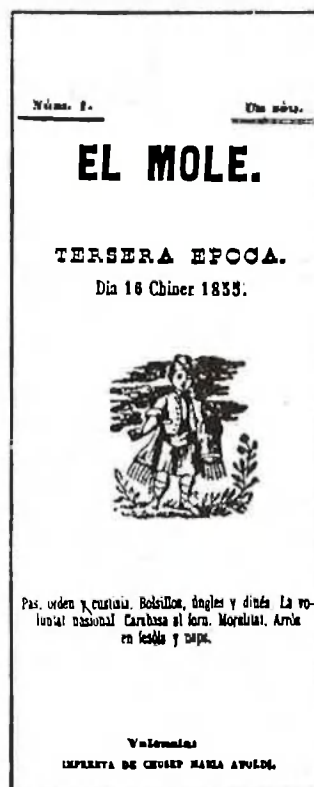
El Col·loqui Internacional sobre la Renaixença, que hem tingut a Barcelona abans de Nadal, ha respost plenament a les expectatives despertades.

Més de cinc-cents estudiants i vora noranta ponències i comunicacions han permès aprofundir en múltiples aspectes del moviment, fins ara marginats.

Quan se'n publiquen les actes, tindrem a l'abast un variat i extens corpus d'estudis que, sense esgotar el tema, ens faran conèixer millor, com augurava Max Cahner abans d'obrir-se el debat, una important parcel·la de la literatura cata-

Ricard BLASCO

lana. Diverses figures cabdals del moviment (Verdaguer, Mistral, Sardà, Llorente, Yxart...) se'ns han presentat amb nous perfils. Les relacions entre els principals centres culturals (Barcelona, València, Mallorca) han estat examinades, també, en funció dels nuclis esparsos a d'altres ciutats dels Països Catalans. La importància de les influències romàntiques s'hi ha valorat més pregonament. La incidència dels gèneres populars (goigs, entremesos, premsa, romanços) ha cobrat un relleu inesperat. Els problemes lingüístics, filològics, estètics, socials i polítics, i alhora la visió dels renaixentistes del seu



«El Mole», capdavanter de les idees renaixentistes al País Valencià

passat cultural o de l'herència greco-llatina, i les correspondències de la Renaixença amb altres cultures romàniques o saxones, s'han revisat a fons. El debat, d'una notable altura crítica, restarà com un dels més apassionants que haja viscut la cultura catalana en els darrers anys. El paper que hi hem fet els valencians em sembla força lluit. Sobretot per la incorporació d'una nova fornada de joves estudiosos, que s'han fet conèixer pel rigor i la preparació. En el discurs inaugural, el professor Molas deia; «tota la dialèctica de la Renaixença és una dialèctica complexa que deriva de les oposicions entre els diversos grups». Potser han estat les aportacions valencianes les que més han contribuït a enriquir aquest sentit dialèctic.